Ч. 117 (14.366). Львів, четвер 28. травня 1936. •Pacztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. Друкарні: 229-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вибори до бельґійського сенату

ДАЛИ ПОДІБНИЙ ВИСЛІД ЯК ДО ПАРЛЯМЕНТУ.

БРІССЕЛЬ, 27. 5. ПАТ. У виборах до сенату католики дістали 34 мандати (втратили 8), ліберали 11 (без змін), соціялісти 39 (без змін), фляманські націоналісти 5 (здобули 4), „Рекс“ 8 та комуністи 4 (оба останні не мали перше ні одного).

Мусоліні проєктує пакт шістьох?

ПАРИЖ, 27. 5. ПАТ. У тутешніх кругах сподіються, що Франція й Анґлія змагатимуть до знесення санкцій та до наладнання взаємин з Італією. Мусоліні — як твердить „Евр“ — виготовив проект пакту 5-ох в такому складі як колись пакт 4-ох та крім СССР або пакт 6-ох, до якого належалаб і Польща.

ДЕМАРШ У СПРАВІ ВИДАЛЕННЯ КОРЕСПОНДЕНТА „ТАЙМСА“.

ЛЬОНДОН, 27. 5. ПАТ. Віцемін. закорд. справ заявив, що брит. амбасадор у Римі дістав приказ запитатися, чому італ. влада видалила з Адіс Абеби кореспондента „Таймса“.

АМБУЛЯНСИ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ВІДІЗДЯТЬ.

ДЖІБУТІ, 27. 5. ПАТ. Приїхали всі амбулянси Черв. Хреста за винятком шведського, якого місце побуту невідоме. Вони відіздять до своїх країв, відмовляються працювати на теренах, занятих італійцями з огляду на недавнє бомбардування. Згідно з женевською конвенцією весь санітарний матеріял передають італійцям.

РОЗВИТОК „БАЛІЛІ“.

РИМ, 27. 5. ПАТ. Як стверджують офіційні дані, організація фашистівської молоді „Баліля“ мала під кінець травня 1935 р. 4,759.873 членів; тепер має їх 5,031.905; значить за рік збільшилася на 242.032 членів.

ІТАЛІЙЦІ АРЕШТУВАЛИ ДВОХ БРИТІЙСЬКИХ СТАРШИН?

ЛЬОНДОН, 27. 5. Райтер. Розійшлася чутка, немовби італійці арештували в Діредауа одного полковника та одного отамана приділених до брит. червоного хреста.

В Палестині поширюють виїмковий стан.

ЄРУСАЛИМ, 27. 5. ПАТ. Проголосили виїмковий стан у місцевостях Ґаза і Тиберія. Недалеко Наблъос узброєні араби заатакували поліцію та військо, перетинають телеграф. і телеф. дроти. Коло Мізри підпалили збіжжа, на периферіях Тель Авіву — тартак. У ріжних місцевостях експльодували бомби. Араби і дальше нападають на самоходи, не зважаючи на військову і поліційну ескорту.

ВИҐЛЯДИ НА ЗАМИРЕННЯ.

ЄРУСАЛИМ, 27. 5. ПАТ. Припускають, що арабські провідні круги радо припинилиб ген. страйк тому, що тратять владу над крайніми елементами, але вис. комісар не хоче приступати до переговорів, заки не приверне ладу. Арабський комітет видав заклик продовжувати страйк, доки Палестина не стане незалежною державою.

ДАЛЬШІ ТРАНСПОРТИ ДО ПАЛЕСТИНИ.

КАЇРО, 27. 5. ПАТ. Нині вечором висилають до Палестини дальші війська — правдоподібно лише одну сотню.

БОМБИ В ТЕЛЬ АВІВІ.

ЄРУСАЛИМ, 27. 5. Райтер. Як інформують з жидівських джерел, вчора кинули на передмістях Тель Авіву та Яффи кільканацять бомб, це очевидно викликало паніку серед жидівського населення. Недалеко кольонії Ранана араби намагалися знищити будову для наводнювання плянтацій цитрин.

Координація політики Малої та Балканської Антанти.

БУКАРЕШТ, 27. 5. ПАТ. Після наради голов держав М. Антанти у Сінаї 6. 7. і 8. червня збереться надзвичайна конференція Балк. Антанти, щоб узгіднити політичну лінію обох блоків.

Блюм скликує міжнародню монетарну конференцію.

ПАРИЖ, 27. 5. ПАТ. Кореспондент „Фіненшл Теймс“ згадує про розмови Блюма з американськими фінансістами і припускає, що він хоче скликати міжнародню монетарну конференцію з метою стабілізації.

ПАРИЖ, 27. 5. Авас. Блюм не відбув ніяких розмов з фінансістами, тому не міг зробити ніякої подібної заяви.

Позичка на узброєння Чехословаччини.

ПРАГА, 27. 5. ПАТ. Міністер фінансів предложив учора парляментові проект внутрішньої позички на новітнє узброєння чехословацької армії. У промові міністер зазначив, що не йде тут про підготівку зачіпної війни, лише про те, щоб дати працю безробітним.

ПРИСУД НА ЕСПАНСЬКИХ СТАРШИН.

МАДРИД, 27. 5. ПАТ. Воєнний суд у Ґвадалахара видав присуд на старшин, що не послухали приказу перевести два кінні полки до іншого гарнізону. 4-ох засудили на 12 років вязниці, 1-го на 3, 3-ох увільнили.

Апеляційний процес „Аксіон Франсез“.

ПАРИЖ, 27. 5. ПАТ. Суд зменшив кару для ред. редактора „Аксіон Франсез“ до 3-ох місяців, та директора того видавництва — до 100 франків грівни.

Спадщина великого громадянина.

У 20-ліття смерти І. Франка.

Львів, 27. травня 1936.

Роковини письменників не мусять мати таку загальну маніфестаційну форму як роковини діячів — і звичайно її й не мають. Коли в нас іще досі не розмежовані свята для пошани поетів і мистців від свят для звеличання активних провідників народу, то можна це пояснити тим, що поети та мистці дуже часто мусіли перебирати на себе ролю національних пробудників.

Чи Франко, якого память розбуджує в нас сьогодні такі думки, не брав, як міг, участи в громадському життю і чи можна цю його працю відмежувати від його письменницької діяльности? Життя його, так само як Шевченкове, повне змагань за суспільні ідеали. А проте, коли багато літ після смерти письменника пробуємо пригадувати його громадські заслуги, неодин із тих його здобутків, що в нього вложив він не менше енергії та запалу, як у найкращий свій твір, видається нам з перспективи часу якимсь дивно малим. Пригадаймо хочби такі виступи Франка, як його участь при організації наших політичних партій, його участь у страйковій, університетській чи парляментській кампанії... Як відтворити сьогодні вартість такої праці, що мала далекосяжне значіння для нашого національного та суспільного розвитку, але була тільки одним із слідів походу вперед, слідів, яких не можемо навіть відріжнити від сотні інших на дорозі засипаній вітрами, слідів притоптаних кроками сотень інших діячів?

Знаємо, що Франко перевищав своїх сучасників знанням і талантом, але знаємо теж, що у сірій щоденній громадській праці часто навіть геній не може проявити своєї величини, бо вона саме вимагає від нього тільки прикмет совісного витревалого члена громадянства. Це і причина, чому згадуючи про громадські заслуги великих поетів, не можемо для їх звеличання найти кращих слів, ніж коли хвалимо за громадянську працю тихого, скромного, пересічно талановитого діяча.

Як невтомний робітник пера залишив нам Франко таку велику літературну спадщину, що можемо в ній найти багато більше, ніж усе те, що здійснив він своєю енергією у реальному житті. Можливе, що велика частина цієї спадщини повстала саме тому, що обставини не дозволяли йому проявити свобідно всіх своїх сил у громадських організаціях та установах, що не одну з тих організацій та установ доводилось

тоді щойно творити і коли вона повстала, письменник передавав свої думки в іншій формі — у літературному творі.

При всіх своїх безперечних громадських прикметах і заслугах, Франко був передовсім письменником і можемо тільки радіти з того, що в цьому напрямку проявив він якнайбільше свого таланту та енергії. Незавидні обставини зломали неодного нашого діяча, що відійшов від початого діла знеохочений або безсилий. Знаємо неодне імя в історії нашого національного руху, з яким звязували сучасники надії на великі успіхи і неодне з них залишилось тільки іменем, як згадка про невикористаний талант, про невикористане джерело людської енергії.

На жаль нема змоги записувати вчинків сотень і тисячів тих громадян, що як каменярі у Франковій поемі прокладають своїми кістками кращий шлях майбутнім поколінням. Не сумніваємось у тому, що неодин такий учинок Франка наблизив нас на кілька кроків ближче до того ідеалу, якому служив письменник, коли хотів бачити свою батьківщину нарівні з іншими культурними европейськими народами. А всеж, найкращі Франкові вчинки це його книжки, хоч як дивно нам часом вірити, що книжки живуть довше, ніж діла та люди.

Франко був першим галицьким письменником, який зрозумів вагу книжок як невпинного джерела національної енергії, за яке дбати повинні робітники пера. А зрозумівши це — хотів власним прикладом показати, скільки прогалин треба заповнити в усіх ділянках знання та письменства. Не мали ми в Галичині ні перед Франком ні після його смерти письменника, що з такою силою, легкістю та хистом умів би дбати за невпинний науково-літературний рух довкола себе.

І коли сьогодні, у 20 літ після його смерти, пригадуємо собі цю працю, то відчуваємо немов би свіжу втрату людини, якої нема ким заступити. Франко випередив свою добу тим, що пригадав їй обовязки супроти сучасности: — йти з духом часу у всіх ділянках культурної праці. Те одне з його найбільших зусиль, яке зломало його, залишилось одним із найкращих здобутків його велитенської праці.

АНҐЛЬО-ПОЛЬСЬКІ МОРСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

ЛЬОНДОН, 27. 5. Райтер. Нині починаються в міністерстві закорд. справ переговори В. Британії з Польщею у справі двобічного морського договору на взір анґльо-франко-американського пакту. Анґльо-совітські пертрактації почнуться знову 4. червня.

ВИБОРИ У КЛАЙПЕДІ.

БЕРЛІН, 27. 5. ПАТ. У виборах до міської ради Клайпеди вибрали 25-ох німців і 11-ох литовців. Фреквенція сягала 86 прц. управнених до голосування.

Справа іменування Апост. Адміністратора для Лемківщини вирішена.

З авторитативного джерела довідуємося, що справа номінації Апостольського Адміністратора для Лемківщини вже вирішена. Новим Апостольським Адміністратором буде іменований у найближчих днях о. д-р Яків Медвецький, крилошанин станиславівської Капітули і професор тамошнього Богословського Ліцею.

В 10-ліття смерти Симона Петлюри.

ПЕРЕМИШЛЬ — БЛ. П. С. ПЕТЛЮРІ.

За почином пром. Шкурата завязався в Перемишлі для відсвяткування 10-их роковин трагічної смерти бл. п. С. Петлюри Комітет, на якого чолі станув д-р Володимир Загайкевич. Комітет підготовляє торжественну академію, яка з причини місцевих обставин відбудеться дня 14. червня.

Одначе вже в суботу 23. ц. м. відбулися в домівці „Української Бесіди" жалібні сходини представників усього зорґанізованого українського громадянства м. Перемишля. Чолову стіну прикрасив портрет Гол. Отамана, прибраний жовто-блакитними і чорними прапорами. До численно зібраних промовив д-р Волод. Загайкевич, висвітлюючи із загального національно-політичного українського становища значіння збройного зриву українського народу під проводом С. Петлюри. Другий промовець дир. Шкурат представив діяльність бл. п. Петлюри як громадянина, голови Директорії і Головного Отамана.

Чергового дня, в неділю 24. травня, відправлено в год. 12. впол. у катедральній церкві Службу Божу за полеглих за Україну, а відтак і панахиду. В часі Служби Божої і панахиди співав знаменито вишколений хор під управою м-ра О. Чубинського, який справді має велику заслугу у зорґанізуванні хору засянської церкви. Церква була заповнена по береги.

СТАНИСЛАВІВСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО — С. ПЕТЛЮРІ.

Мин. понеділка в салі „Нар. Торговлі" заходом драм. гуртка „Сфінкс" відбулися святочні сходини з приводу 10-их роковин трагічної смерти Гол. Отамана Симона Петлюри. На програму вечора зложилися: 1) Сметана: „Слава Героям" — муж. хор „Думка"; 2) реферат м-ра Микитюка; 3) Е. Маланюк: „Убийникам" — декл. Т. Ліськевича; 4) Самійленко-Кудрик: „Наша славна Украіна" — муж. хор „Думка". Всі точки були гарно виконані, реферат і деклямація зробили помітне враження. Публики небагато, в чому частину вини поносять орґанізатори через пізне повідомлення громадянства.

Б. Л.

Перед великими змінами.

Промова ґенерального інспектора збройних сил, ґен. Ридза Сьміґлого на зїзді леґіоністів є дальше предметом розмов і міркувань у політичних колах. Думають, що ця промова розпочинає нову еру в розвитку політичної ситуації в Польщі. Дехто думає, що на початку червня наступлять події, які позволять зорієнтуватися ближче в нових політичних планах. Надіються важних посунень на політичній шахівниці. Кажуть, що підготовляється зміна виборчої ординації в тім напрямі, щоб обі парляментарні палати були справді представництвом громадянства.

Швеція і Ліґа Націй.

СТОКГОЛЬМ, 27. 5. ПАТ. Міністр закордонних справ Швеції Зандлер відповідав у рікстаґу на інтерпеляцію голови консерватистів Баґґе, який домагався виснення становища, яке займе Швеція до Ліґи Націй після останніх подій. Зобразивши історичний розвиток італ.-абісинського спору та праць Ліґи, звязаних з ним, мін. Зандлер звернув увагу на справу санкцій. Теперішня політика санкцій може ділати щойно по довшому часі. Досвід з останнього спору та з попередніх викликує непевність чи у майбутньому взагалі коли-небудь видвигнуть справу санкцій і в яких умовинах. Теперішня відсутність безпеки випливає в першій мірі не зі самого змісту пакту Ліґи, тільки в відсутности доброї волі членів Ліґи анґажуватися у виконуванні постанов Ліґи. Тому теперішнє положення вимагає, щоб приступлено до точного розгляду статутів і засобів діяльности Л. Націй. Непристосування 8. уст. статуту пакту підважило в значній мірі 16. уступ. Треба вишукати засоби, що припиняли би війну; але сталося, що до цієї акції взялися деякі великодержави, а не Ліґа Націй.

Уряд Швеції свідомий гострої кризи, яку тепер переходить Ліґа, все таки він не уважає за відповідне усуватися від міжнародньої співпраці.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ

Франко і роля активного письменника.

Молоде покоління наших письменників, що поставило собі за завдання обновити нашу літературу енерґією та „волею до чину", могло би з користю передумати життя Франка. Франко мав не менше енерґії, ніж мають її ті, які зробили собі з неї шумну пропаґанду; його становище до літератури було не менше активне, чи — як по модному (і туманно) люблять нині говорити — „волюнтаристично-активістичне". Велика частина Франкової діяльности припадала на добу, в якій змагались у літературі дві течії — та, що висувала на перший плян суспільні ідеї і та, що головну вагу клала на індивідуальні переживання та піклувалась головно твором мистецтва.

Молоде покоління наших письменників і навіть старші віком критики, що почали в нас цікавитись літературою з „ідеольоґічних" мотивів, переконані, що відкрили якусь велику та нову правду, коли з патосом деклямують про конечність ідеольоґічного підкладу, ідейної основи чи настанови у літературному творі. Франко був усе життя безкомпромісовим речником літератури, що має приносити ідеї, боротись за них та їх попирювати, але розумів це її завдання не багато ширше та краще, ніж наші сучасні боєві поети та критики.

Мав Франко у цій праці дві необхідні передумови: знання і характер. Стежив він не тільки за великими чужими письменниками з бажанням зрозуміти їх і скористати з їх досвіду; він був водночас вражливий на наукові та суспільні погляди своєї доби, як на той необхідний матеріял, з якого творить собі людина світогляд. Те, що засвоював собі Франко з европейської творчости, ніколи не наслідував сліпо, ані не переробляв на дешеві гасла, щоб осліпити читачів своїм „талантом", „ерудицією". Ідеї у творах Франка злиті органічно з його духовими переживаннями, — це поодинокі етапи його духового та умового розвитку.

Сьогодні бачите на кожному кроці апольоґетів якоїсь нової великої ідеольоґії і то таких, що ще вчора, чи літ пять тому, належали до протилежного табору. „Табор" — найкраще слівце на той духовий багаж, з яким вони мандрують як цигани, у сорокатих одягах, з криком і безшабашно. Ідеї запозичені в них з газетного гомону; боротьба, яку вони ведуть за них, зводиться до фанатичної партійної, чи гурткової полеміки;—усе можете в ній найти: і добру віру у нововідкриту правду, і любов рідного краю, і запал, але рідко коли находите там ту необхідну прикмету, яка робить ідеї творчими, прикмету таку характеристичну для Франка: потребу щиро добути знання для себе та залишитись вірним своїй духовій праці.

Чуємо часто про „еволюцію" ідей, чуємо про природну людську потребу „зміняти погляди". І в цій справі варт поглянути на приклад Франка. Природна духова еволюція ідей відбувалась у нього поступнево, майже непримітно, наче лябораторійна праця. Що важніше: як письменник не вважав він за можливе використовувати свою перо публіциста і проголошувати ідеї, щоб ними підвести свій престіж письменника, вартість своїх творів. Коли вів він дискусію на якусь суспільну чи літературну тему, то говорив про духові прояви, які його цікавили, але не робив із своїх поглядів патріотичного барабану.

Працював Франко роками і вважав це за природне явище, коли не мав за цю працю ні відповідного заробітку, ні становища, ні почестей. Знав він свою ціну, але напевне не прийшло йому ніколи на думку приложити руку до реклями своєї праці та творів. Була це не фальшива скромність, а природний наслідок такого розуміння ролі письменника, де нема місця на демагогію, дешеву популярність та на смішну порожнечу малих людців, що вічно добачують довкола себе ворогів і вже за життя раді би збирати складки на свій памятник.

Саме тому, що Франко знав із власного досвіду, як важко виплекати в собі ідеї, не вживав він їх наче покликів у рекламових оголошеннях. Коли візьмете в руки його поему чи звичайну газетну статтю, відчуваєте, що важив він кожну думку перед собою, передумував, сам мав вагання і сумніви. В неодному випадку міг би був Франко дозволити собі на нехтувальний жест супроти читача і кинути якенебудь готове гасло. Не робив він цього ні як письменник ні як діяч. Література і суспільна праця не були для нього двома далекими або ворожими царинами, але він і не змішував їх, щоб позою боєвика підвищити свій пєдестал поета або імпровізованою лірикою закрити недостачу думок там, де треба було сказати: що, як і чому треба щось справді зробити.

Великий процес ОУН у Львові.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ.

В середу, третього дня розправи, перший зізнавав підс. **Рачун**, молодий селянин з Ордова. До ОУН не належав, прибив печатку громади Ордів на двох документах тотожности на прохання сел. І. Мельника. Одним з них опісля легітимувався убивник дир. І. Бабія М. Цар. Сел. І. Мельника підсудний пізнав на весіллі в сусідньому селі. Після того одного вечора І. Мельник прийшов до підсудного і просив його, щоб прибив громадську печатку на двох документах тотожности. Тому, що вже був вечір, підсудний не запримітив, чиї це фотографії були на документах тотожности. Позатим зі сел. І. Мельником уже більше не стрічався, бо підсудний пішов до війська. По відчитанні деяких уступів зі слідчих зізнань підсудний давав вияснення на питання прокуратора та обор. д-ра С. Шевчука. На питання оборонця підсудний вияснює, що в нього ніколи поліція не переводила ревізії. Далі заявляє, що згаданий сел. І. Мельник перебуває тепер на селі, не укривається, ходить до церкви і поліція його не тягає.

Після того обор. д-р В. Загайкевич поставив кілька питань підс. Свенціцькій у справі її арештування та студій в університеті, на які підсудна давала вияснення.

ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО ОУН.

З черги склав зізнання підс. **В. Янів.** Признається, що належав до ОУН. Відмовив відповіди, чи належав до краєвої екзекутиви і яку виконував там ролю. На питання, чи заступав поміркований напрямок, чи безоглядної боротьби, підсудний заявив, що організація виступала назовні одноціло. Зате між молоддю були різні напрямки. На питання прокуратора, з ким стрічався в організації, підсудний заявив, що відмовляє зізнань на це питання.

Проф. В. Старосольський: Тут говорили про різні напрямки серед молоді. Чи можете умотивувати, чим зумовлялися вони?

Предсідник відхилив це питання і заявив, що буде відхилювати далі всі питання політичного характеру. Тому проф. Старосольський зрезигнував з дальших питань.

Обор. д-р Горбовий: Що вас спонукало вступити до ОУН?

Предсідник відхилив це питання. Оборонець відкликався до трибуналу, який по нараді затвердив постанову предсідника.

На питання обор. д-ра Шухевича, чи між молоддю були суперечки, підсудний каже, що були. Підс. Р. Шухевич належав до поміркованого напрямку. Зрештою підсудний заявляє, що про справу суперечок між молоддю не буде говорити перед зовнішнім форумом.

ПРЕДСІДНИК НАКАЗУЄ ВИВЕСТИ ПІДСУДНОГО ЗІ САЛІ.

Підс. **Я. Стецько** заявляє, що належав до ОУН і до краєвої екзекутиви. Далі заявляє, що на всі питання про справи кардинального чи організаційного характеру в організації відмовить усяких зізнань. У слідстві не признався до нічого, ... а тепер зізнає добровільно і тому признався до ОУН. Коли на питання предсідника подає, що вступив до ОУН, бо під теперішню пору завданням кожного українця є змагати до відбудови .... України .... на внесок прокуратора предсідник не дозволив далі виснювати тої справи підсудному, не зважаючи на спротив обор. Старосольського. Підсудний заявляє, що був на засіданні краєвої екзекутиви, на якім згідно з актом обвинувачення мали вирішити справу партизанки, т. зв. „зелених кадр". Заявляє, що такого рішення не було тому, що в даному політичному моменті це було не на місці.

Коли підсудний хотів виясняти, чому ОУН вела протишкільну акцію революційними методами на західньо-українських землях, предсідник відібрав йому голос і заявив, що накаже вивести його зі салі, ...

Щож до боротьби проти Москви, то підсудний заявляє, що вона була і є ведена на Східній Україні і тут, на .... В цій хвилині предсідник перервав підсудному і приказав вивести його зі салі розправи. ....

ПРОКУРАТОР ДОМАГАЄТЬСЯ ТАЙНОСТИ РОЗПРАВИ.

Після того прокуратор поставив внесок, щоб трибунал вів далі розправу тайно з огляду на те, що тут на салі розправи повторяються демонстрації підсудних.

Обор. д-р Старосольський заявляє, що оборонці не бачать тут демонстрації.

.... обор. Старосольський коротко мотивував, чому не слід заряджувати тайної розправи. До мотивів обор. Старосольського прихилилися оборонці: д-р В. Загайкевич і д-р Ст. Шухевич.

24 ГОДИНИ ТЕМНИЦІ.

По короткій перерві предсідник покищо відкинув внесок прокуратора, ... Зате трибунал покарав підс. Стецька 24-годинною темницею.

По додаткових коротких вияснениях підс. Федаківної входить на салю **підс. Івасик.** Зізнає, що до ОУН не належав. Опісля вияснює, що 6. V. 1934. підчас їзди поїздом зі Стрвчан до Львова знайшов шкіряну течку, зовсім подібну до своєї, яку йому раніше вкрали. До цієї течки заглянув і побачив пакуночок. Що в цьому пакуночку було, підсудний заявляє, що не знає, бо був занятий іспитами. Відкликує свої зізнання зі слідства, будьтоби їздив до Кракова по нелегальні летючки, бо в слідстві переслухували його 9 днів без перерви. Ні підс. Спольського ні інших підсудних не знає. Тому відчитано його зізнання зі слідства.

По питаннях прокуратора, обор. д-ра Давидяка і предсідника зізнавав **підс. О. Феник.** До ОУН не належав, політичним життям не займався, бо пильно студіював на експортівці, а у вільних хвилинах працював ще на прожиток. До арештування підсудного дійшло так: При полагоджуванні прохання свого товариша правника в університеті підсудному зробив прислугу один студент українець. Кілька місяців пізніше цей невідомий студент зустрінув підсудного в Академічному Домі і попросив підсудного, щоб зробив тепер йому прислугу і привіз з головного двірця валізочку. На їзду трамваєм та викуплення валізки з багажу підсудний дістав гроші і дійсно зробив цю прислугу товаришеві. По дорозі від трамваю підсудний зустрінув свого тов. Скропку і цей хотів навіть помогти підсудному нести валізку. І дійсно Скропка взяв валізку у руки, але переконався, що валізка була легка і віддав її підсудному. По дорозі до Академічного Дому підсудного разом з Скропкою поліція арештувала. На поліції підсудного з товаришем замкнули, а валізку примістили в окремій кімнаті. Опісля ставили підсудному питання прокуратор, обор. Ст. Шухевич та обор. д-р Горбовий.

ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ОУН.

Підс. **Пашкевич** признався, що належав до ОУН. Признає, що співпрацював з підс. Макарушкою в ОУН, якому організаційно підлягав. Признає, що підс. Макарушка хитався часто у своїх поглядах тому, що з одного боку підлягав мабуть впливам свого старшого брата, тоді пос. Любомира Макарушки, члена УНДО, з другого боку — членам з ОУН. Але тому, що підс. Макарушка вчився до іспиту, підсудний залишив його в спокою і не звертався до нього у справах протишкільної акції. Підс. Макарушка запропонував навіть, що на якийсь час покине взагалі всяку працю в організації, бо мусить здати іспит. Підсудний не мав великої надії, щоб Макарушка вернувся до праці в організації і навіть уже не звертався до нього за ніякими вказівками. Опісля оповідає про свої поїздки на провінцію у справі протишкільної акції. До краєвої екзекутиви не належав. Підсудний зізнав, що працював — як йому здається — в розвідчому рефераті. Суду в організації, як постійного органу, не було. Бандеру знав приватно, організаційно не знав. Малюцу теж знав приватно, але його зізнання, будьтоби підсудний брав участь у засіданнях екзекутиви, є неправдиві. По питаннях прокуратора обор. д-р Паньківський хотів, щоб підсудний відповів на питання: Яка різниця між ідеольогією ОУН та УНДО? Одначе предсідник заявив, що не допустить питань, які мають виясновити політичні мотиви. Вкінці предсідник згодився і підсудний відповів, що ОУН змагає до здобуття незалежної української держави.

На кілька питань обор. д-ра Горбового підсудний заявляє, що повіти: Рава Руська, Перемишль та Лісько з уваги на своє територіяльне положення не могли творити організаційної цілости і підлягати одній особі. Признає, що організація вживала до поширювання нелегальної літератури звичайно нечленів ОУН. Каже, що члени ОУН слідкували за різними особами тому, щоб переконатися, чи вони вдержують звязки з поліцією. В цих самих справах прокуратор поставив підсудному кілька питань, на які підсудний давав подібні вияснення, як і обор. Горбовому.

ПІДСУДНОГО ВИВОДЯТЬ ЗІ САЛІ.

Підс. Ярослав Спольський теж признається, що належав до ОУН, але своєї приналежности до ОУН не вважає виною і хоче говорити далі в цій справі. Предсідник наказує поліції, щоб вивела підсудного. Після того два протоколянти читали цілу годину його обширні зізнання зі слідства.

В год. 2.45 предсідник відложив розправу до четверга, 9 год. рано.

На православному церковному фронті Волині.

ПЕРЕХІД НА УНІЮ.

Село Якимівці, кремянецького повіту, 11 літ робило заходи, щоб у них Службу Божу відправляли по українськи. Був час, що така відправа вже відбувалась. Але пізніше місцевий священик знов повернувся до церковно-славянської мови та очевидно з московською вимовою. У відповіді знов почались поїздки селян до Кремянця, вже до архиепископа Олексія. Одначе не увінчались вони успіхом. Тоді все село перейшло на унію. Це сталось недавно; невідомо, як розвинуться події дальше, бо з певністю вирине справа церковного храму, парохіяльної землі тощо.

СУМНИЙ ОБЯВ.

Ще в 1934 р. село Гаї Левятинські, дубенського повіту, перейшло на греко-католицький обряд, бо не могло добитись від Волинської Духовної Консисторії заспокоєння своїх слушних постулятів. Згідно з обовязуючим законодавством церква лишилася в руках православних, хоч є їх у селі лише кілька родин, бо правною особою є епархіяльна влада Прав. Церкви. Але селяни думають, що і саме село — віруюча громада — має теж право до церкви; і треба сказати, що такий погляд має деяке оперття у канонічному праві Православної Церкви. Якби там не було, почався за церкву у суді процес, що ще не закінчився. Здається, на цьому тлі зродились непорозуміння та сварки між селянами, що охопили і ближчу околицю. І ось 22. травня ц. р. сталася дуже сумна подія. Юрба православних селян у силі кількох тисяч з сусідніх сіл напала на Гаї Левятинські, спустошила село та побила своїхже братів, українців-волинянків, греко-католиків по вірі; серед побитих є навіть поважно ранені. Невжеж між нами, синами одного народу, знову прийде до релігійної ворожнечі, що стільки нам шкоди наробила у нашому історичному минулому? Ще цього бракувалоб у нашому лихоліттї!

С. Хруцький.

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних бльочків Р. Ш.

Економічний огляд.

Польська хроніка.

ЗА НАЧАЛЬНУ ГОСПОДАРСЬКУ ПАЛАТУ.

Господарські справи висунулись тепер на чо-
ло державної діяльности. Саме господарська по-
літика, а не що інше надає характеристичну ри-
су урядам, які міняються як за кордоном так
і в Польщі. Виходячи з цього заложення „Цодз.
Газета Гандльова“ домагається у передовиці
д-ра И. Трінка, щоби польський уряд покликав до
життя Нач. Господарську Палату, яка причини-
лася би до консолідації господарського життя
в Польщі. Мартіновська комісія, а відтак велика
госп. нарада в Варшаві — це спроби в напрямі
порозуміння госп. груп і згармонізування їх ін-
тересів та праці. Але життя вимагає постійної
співпраці хліборобства, промислу, ремесла, тор-
говлі, вільних звань, фізичних робітників тощо,
і то на спільному форумі. Це зрештою передба-
чує конституція в арт. 76 точка 3 („може бути
законом покликана до життя Нач. Госп. Пала-
та“). Д-р Трінк радить, щоби поодинокі існую-
чі (або ті, що повстають) Палати об'єднувались
у союзи, які створилиб відтак надбудови у фор-
мі Н. Г. Палати. До цього треба опрацювати від-
повідний закон. Н. Г. Палата булаб м. і. клапою
безпеченства при конфліктах світу капіталу і сві-
ту праці.

Теперішний уряд, який має визначне госпо-
дарське тавро, особливо покликаний до ство-
рення Н. Госп. Палати. Д-р Трінк передбачує, що
в проектах, які уряд підготовляє для недалекої
соймової сесії, і ця справа буде взята під увагу.

СТІЙНІСТЬ ГРОША ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ВОЛІ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДЯН.

Заступник директора кабінету міністра скар-
бу, Януш Раковський, якого реферат („Що даль-
ше в госп. політиці?“) згадували ми на днях в о-
кремій статейці, висказався про девалюацію
польського золотого ось-так: Господарська про-
грама, що основується на буджетовій рівновазі
і на ній теж спирає розвій економічного життя,
не допускає в наших умовинах думки про дева-
люацію. Колиб цю думку теоретично приняти, то
при девалюації золотого до 1/3 його теперішньої
вартости державний буджет став би зараз на що-
найменше 150 міл. дефіцитовий. Девалюація
спричинилаб зріст коштів прожитку до 15 відс.,
а це вплинулоб некорисно не тільки на інтереси
широких працюючих мас, але також на буджет,
при чому задовження супроти закордону авто-
матично зрослоб. Гріш є стійний, як довго на
його сторожі стоїть воля держави і її громадян.
Воля держави втримати курс золотого є безсум-
нівна. Воля громадян повинна проявлятись спо-
кійною оцінкою господарських явищ і спроб ши-
рення замішань.

ТЕЗАВРИЗАЦІЯ ПРОЯВЛЯЄТЬСЯ В НОВИХ ФОРМАХ.

Як відомо — строге обмеження загранично-
го і внутрішнього обороту девізами, валютами
і золотом спричинено головно тим, що полохли-
ві щадники, не довіряючи стійности польського
золотого почали втікати від нього, ховаючи „в
панчоху“ валюти і золото. Не маючи тепер змо-
ги продовжувати цю з господарського станови-
ща шкідливу а для польського гроша загрозли-
ву діяльність, кинулись щадники на інші вартос-
ти. Про попит на облігації (особливо в чужій
валюті) і акції — ми вже писали на цьому місці.
Та це був прояв корисний. Зате поважно непо-
коять господарські й урядові кола нові форми
тезавризації. Власники готівки, застрашені по-
шестю девалюації, — не вважаючи на всі офіці-
яльні запевнення, що її не буде — горячково на-
бувають ріжні річеві вартости. Як подає львів-
ська „Хвиля“ — люди, які з торговлею не мають
нічого спільного, купують деякі гатунки кольо-
рових металів, каву, чай, перець, тощо. В Лодзі
викупили вони всю бавовняну пряжу, так, що
фабрикантам забракло сирівця. Появились уже
чутки, що уряд поведе широку контрольну ак-
цію, щоби віднайти тих, що поробили такі те-
заврізаційні закупна. Товарова тезавризація по-
робила скрізь великі поступи. Шевці стараються
набути якнайбільшу кількість шкіри, кравці —
сукна, тощо. Коли йде про краєвий сирівець —
то це нешкідливе. Грізна є тезавризація сирівця
заграничних, бо побільшує імпорт і відплив де-
віз з центрального банку.

Світова хроніка.

АРҐУМЕНТИ „ЗА“ І „ПРОТИ“ ДЕВАЛЮАЦІЇ ФРАНЦУСЬКОГО ФРАНКА. — МАСКОВАНІ ЗАСОБИ ЛІВИЦІ.

Б. міністр скарбу Павло Рено вже здавна про-
пагує девалюацію фр. франка. Тепер видав він
книжку, в якій доказує необхідність девалюації
для приноровлення фр. економіки, зокрема пуб-
личних фінансів і закорд. торговлі, до нових у-
мовин господарського життя. Високі франц. ці-
ни виключають можливість конкуренції фран-
цуських товарів на закордонних ринках.
Через те торговля з іншими державами паде,
платн. біланс заломаний, золоті резерви Банку
Франції втікають. Через те — міркує дальше ав-
тор — франц. гріш мусить в недалекій майбут-
ности заломитись. Високі митні барери, контин-
генти, безнадійно тверді ціни і кошти продукції
не можуть довести автоматично до зближення
франц. цін до цін світових.

З протиарґументами доцільности девалюа-
ції зустрічаємось на сторінках соціялістичної
фр. преси. Сам Лев Блюм веде перед у поборю-
ванні девалюаційних помислів.

Якіж ці протиарґументи?

Перш за все виказують вони неможливість
одночасних користей від девалюації для пуб-
личних фінансів і для госп. життя. Фінанси ви-
магалиб зросту цін товарів, нерухомостей, варт.
паперів, тощо, бо тоді зрослиб податкові впли-
ви. Навпаки — в інтересі економічного життя
було би втримати ціни на дотеперішньому рів-
ні. Тільки тоді експортовий промисл став би
конкуренційний. Але і ця конкуренційність ілю-
зорична. Сьогодні — мовляв — не ціни є мір-
дайні при компензатах, континґентах, тощо.
Всі т. зв. користи, як зменшення тягару публич-
них довгів, зріст податкових впливів, тощо, є
нічим у порівнанні з таким національним не-
щастям, як знищення публичного кредиту на
випадок девалюації.

Треба підкреслити, що фінансова, зокрема
валютова політика фр. лівиці, заповідається
дуже круто. Впроваджені на днях тихі девізо-
ві обмеження і чутки про заборону вивозу ка-
піталів — ставлять під знак запиту свободу
трансферу. А плянована зміна статуту Банку
Франції в напрямі масового редисконта держав-
них бонів „пахне“ зовсім виразно... інфляцією,
хоч і дещо захованою.

„КОЛИ НЕ ЗМОЖУТЬ ТОВАРИ ПЕРЕЙТИ КОРДОНІВ, ТО ПЕРЕЙДУТЬ ЇХ ВІЙСЬКА“.

Підсекретар уряду заграничних справ Зл. Д.
П. А. Francis B. Sayre пише в журналі „Інтер-
націонале Віртшафт“ м. ін. таке: Ослаблення
світової торговлі є наслідком безприміриого
помноження старих торговельних перешкод,
до яких від 1929 р. додано багато нових. Коли
не вдасться народам довести до господарсько-
го розброєння, до звільнення і відбудови спіль-
ними силами світової торговлі, то остаточного
господарського заломання не вдасться оминути.
Це заломання означає: безробіття, голодо-
ві заробітки, конкурси, погіршення життевого
рівня і швидше чи пізніше збройний удар.
Автор кінчить словами, які ми подали в заго-
ловку.

ТАКОЖ У СОВІТАХ ЩАДЯТЬ.

Московська „Економіческая Жізнь“ пише:
В р. 1935 вложено до щадниць 706 міл. рублів,
себто 71.3 прц. більше ніж в р. 1934., та пять ра-
зів більше ніж в р. 1933. У 18 національних рес-
публиках були вклади ще вищі, бо аж на 108
прц. в порівнанні до 1934 року. В р. 1933 пере-
січна вкладка була 60, в р. 1935 — 159 рублів.
В І. кварталі ц. р. піднесли щадники свої ощад-
ности на 281 міліонів. Тепер виносить усі щад-
ничі вклади 2 міліярди 724 міл. рублів.

В. Н—вич.

КОЛИ УКОРОНУЮТЬ ЕДВАРДА VIII?

ЛЬОНДОН, 27. 5. ПАТ. Прем. Болдуін ого-
лосить завтра в палаті громад дату коронації
короля Едварда VIII, припускають, що на 27.
травня 1937. року.

З відчитової салі.

М-р Богдан Галайчук: „Дарданелі ворота України“.

Голова Т-ва Письменників і Журналістів Р.
Купчинський вясував вагу порушеної проблеми
та віддав голос прелеґентові м-рові Галайчукові.

Навязуючи до актуальної тепер справи ре-
візії льозанської конвенції у звязку з турецькими
домаганнями щодо дозволу на ремілітаризацію
Дарданелів, прелеґент вясував питання чорно-
морських проливів на площині права народів. У
практичній розвязці цю справу поважно усклад-
нювало постійне напруження між Росією та Вели-
кою Британією. Російський імперіялізм намагав-
ся опанувати проливи як ключ Леванту, щоб там
перетяти получення Анґлії з Індією; британська
дипльоматія до того не допускала, підтримуючи
Туреччину та інші балканські держави, але за-
безпечити своїх інтересів не вспіла. Тепер Ту-
реччина під большевицьким впливом хоче укрі-
пити проливи, щоб на випадок війни замкнути
чорноморські побережа СССР для британської
фльоти, яка на цьому терені моглаб перевести до-
гідний протинаступ проти совітської офензиви на
Індію. Крім того, замикаючи проливи, большеви-
ки перетялиб постачання українським або кав-
каським повстанцям. Майбутня українська дер-
жава мусітиме запевнити переплив крізь проливи
для своїх торговельних кораблів і на час мира, і
на час війни, а саме договором та союзом з інши-
ми заінтересованими — чорноморськими сусідами
та великодержавами. Українська держава одино-
ка моглаб привернути рівновагу на Чорному Мо-
рі, відділюючи своєю територією Росію від моря;
ця обставина актуалізує українську справу на
міжнародній арені.

Таборовий вечір.

Заходом кружка молодих пань, що орґанізу-
ють від „Товариства охорони дітей та опіки над
молоддю“ вакаційну виховну оселю для жіночої
реміснячої молоді, відбувся у Львові 24. травня
таборовий вечір. У привітній, гарно прибраній
авлі ґімназії СС. Василиянок, що була ласкаво
відступлена на цю ціль, мали ми змогу відчути
подих вільного та приваблиного таборового
життя серед природи.

Вечір відкрила прегарною промовою пні К.
Малицька. Вона підкреслила велику виховну ро-
лю моря й гір у формуванні молоді на справж-
ніх громадян, звернула увагу на модерні засоби
виховання молоді, що їх пристосовують чужі
держави, врешті принадно представила таборо-
ве життя, як один із важливих проявів такого
виховання, закликаючи рівночасно громадян-
ство до якнайбільшої підтримки таборової акції.
Ця промова була так основно продумана й така
глибока, що направду булоб жаль, якщоб вона не
появилася скоро друком.

Члени хору „Бандуриста“ під орудою п. Га-
пія відспівали трьома наворотами вязанку ман-
дрівницьких і таборових пісень. Решту точок ви-
конали діти і деклямували: Даруся Букачівська
„Гейже в дорогу“ І. Франка, З. Заячківська „До-
рогу“ Б. Кравцева і Ризківна „Стійкову“ й „Ман-
дрівників“ І. Райської. Всі деклямації були вигo-
лошені з запалом і поправно.

Найкращі точки програми — танки — вико-
нала Дада Квасницівна, учениця школи ритміч-
них танків п. Суховерської. В обох її танках: у
мальовничій „Голендерці“ й у „Пастушку“ від-
чувалося стільки справжнього артизму, що цей
перший виступ молоденької танцюристки можна
сміло назвати дебютом нового незвичайного хо-
реографічного таланту. Потверджували це й не-
вмовкаючі оплески публики. Багато в цьому за-
слуги і проф. Суховерської і п. Квасницевої, що
в її руках був музичний супровід.

Вечір закінчився таборовою картинкою: на
тлі ліса виведено табор і таборовиків біля ватри.
І ця точка, як і попередні, залишила у присутніх
враження, що не зараз затреться.

Вечір вартий того, щоб його повторити, тим-
більше, що пройшов при повнісінькій салі.

Є. Ю. Пеленський.

ВОЖД КИТАЙСЬКИХ ПРОТИБІЛЬШОВИЦЬКИХ ВІЙСЬК.

НАНКІН, 27. 5. ПАТ. Генерала Ченґ-Ченґа
іменували вождом військ, що воюють з комуні-
стами у провінціях Шан-Сі, Суї-Юан та Нінґ-Ся.
Новим губернатором провінції Шан-Сі назна-
чили б. міністра Шао-Тей-Вен.

Демонстрації будівельних робітників.

В середу 27. травня ц. р. відбулася нарада страйкуючих будівельних робітників в будинку професійного союзу при вул. Льва. На нараді робітники рішили піти до воєводи та президента міста з проханням, щоб прихильно поставилися до вимог страйкарів, головно канальових і дорогових робітників. Робітники рішили теж домагатися від фонду праці, щоб започаткував земні і дорогові роботи, дав працю усім безробітним та підвищив нагороду. Після того уформувався похід в кількох тисяч робітників, які із жінками пішли вул. Городецькою, вул. Краківською, Ринком і Руською на Підвалля під воєвідство. Перестрашені купці постягали стори і позамикали крамниці. Але похід ішов спокійно. На Підваллі похід випинила кінна і піша поліція. До воєвідства пішла лише делегація в 7-ох осіб, між якими було 4 жінки. Воєвода приобіцяв делегації, що фонд праці підвищить дороговим і канальовим робітникам винагороду з 3 зол. на 3.30 а тим, що робітники будуть оплачувати деякі чинитьби. Крім того делегацію прийняв начальник III. відділу маґістрату інж. Серафин. Сподіються, що на днях закінчиться страйк будівельних робітників тому, що між страйкарами і працедавцями йдуть безпосередні переговори від вівтірка у справі підвишки платні. Таксамо власники цеголень переговорюють з цегольняними робітниками.

ЗАПОМОГИ ДЛЯ ПОШКОДОВАНИХ.

Воєвода Беліна Пражмовський роздав 60.000 зол. 500 пошкодованим купцям, промисловцям і торговцям, які потерпіли підчас відомих кривавих подій у днях 14—16. квітня ц. р.

ВТОПИЛОСЯ 31 УЧНІВ.

ПРАГА, 27. 5. ПАТ. Підчас прогульки школи з Ражіцах, при переправі човном через ріку Дие (на Моравах), втопилося 31 хлопців. Один учитель випятував з хвиль ріки 9 хлопців. Всю ніч відділ піонірів і вогнева сторожа, хоч була непогода, шукали в ріці втоплених дітей. До рана вспіли виловити лише одну дитину та трупа одного керманича.

НОВИНКИ.

— **Дня 29. травня ц. р. в год. 7. вечір** у власній домівці відбудуться в Укр. Лікарськім Товаристві чергові сходини членів. Будуть читати працю д-ра Родіона Сліпого, надіслану на конкурс д-ра Івана Курівця під наг. „Як повстає лисина і її профіляктика". 2183

— **80-ліття народження Св. Отця.** В неділю 31. травня ц. р. Св. Отець Пій XI. починає 80-ий рік життя. Митрополичий Ординаріят розпоряджує, щоб того дня ОО. Душпастирі перед Службою Божою торжественно відспівали „Тебе Бога хвалим", а в проповіді, щоб вказали вірним на цю нагоду. — Від Митрополичого Ординаріяту у Львові. † **Андрей, Митрополит.**

— **Відчит про пок. С. Петлюру в радіо.** Заходом Міжорганізаційного Комітету для вшанування 10-их роковин смерти С. Петлюри виголосив 26. ц. м. в год. 19. у львівському радіо реферат про пок. Гол. Отамана С. Петлюру ред. А. Курдидик.

— **„Лісова пісня" у Великому Театрі.** З уваги на те, що багато нашої молоді не мало спроможности бачити вистави драми Лесі Українки в дні 9. травня, драматичні гуртки наших гімназій виставлять за дозволом Кураторії Л.Ш.О. вдруге драму „Лісова пісня" на сцені Великого Театру у вівторок, 2. червня ц. р. в год. 4. пол. Зголошення приймає Дирекція філії держ. гімн. з українською мовою навчання, вул. Пекарська 19.

— **Посвячення прапору т-ва „Українська Захоронка" у Львові.** В неділю 31. ц. м. відбудеться під церквою св. Юра в год. 8.30 рано посвячення прапору дошкілля т-ва „Українська Захоронка". Посвячення довершить Митрополит Кир Андрей, Князь і Батько дітвори українських захоронок. Просимо усіх членів та ширше громадянство взяти участь у цьому святі. — За виділ т-ва: **Софія Ракова. Ольга Цеґельська.**

— **Вистава української народньої вишивки в** Національному Музею відкрита 24. травня ц. р. Вистава обіймає півтора тисячки вишивок із забручанського Поділля, з Бережанщини, Покуття, Гуцульщини, Підкарпаття, Перемищини, Ярославщини й Сокальщини. Вистава розгорнена на тлі старих східних та українських килимів і вишивок полуднєвословянських, російських і мордовських. На відкритті вистави промовляв про вагу вишивки директор Музею д-р І. Свєнціцький, а співробітниця Л. Паращуківна відчитала реферат про техніку вишивок. Вистава відкрита щоденно від 9—15 год. при вул. Мохнацького 42. Вступ 50 сот., для молоді 20 с.

— **На Франкові роковини смерти.** На днях появилася перша в нашій дитячій літературі сценічна картина з дитячих літ Івана Франка п. н. „**Івась-характерник**", основана на його споминах і на новелі „Малий Мирон". Авторкою цієї сценки є відома наша суспільна діячка і письменниця п. Іванна Блажкевичева, видає цю сценку видавництво „Світ Дитини". Ціна книжечки 50 сотиків. Набути її можна по всіх українських книгарнях. Поручаємо цю сценку увазі всіх тих осіб, що займаються улаштовуванням святочних імпрез з нагоди 20-літніх роковин смерти Івана Франка.

— **Зїзд матуристів з 1911 року б. II. вищої реальної школи у Львові.** З нагоди 25-их роковин зложення матури відбудеться у Львові дня 30. травня ц. р. зїзд матуристів з 1911 р. б. II. Вищої Реальної Школи. Товариський комітет запрошує на нього всіх зацікавлених товаришів і професорів. Програма зїзду передбачує: в год. 8 (субота 30. V.) збірка в шкільнім будинку

ІВАН ФРАНКО.

Мої знайомі жиди.

(З рукописної спадщини).

ВСТУП.

Критики й дослідники творчости Франка часто покликуються на речення, яким закінчив Франко свій лист з 26. квітня 1890 р. до Драгоманова, подаючи йому автобіографічні дані для його передмови до збірки своїх оповідань „В поті чола", а саме на слова: „Про свої новелі скажу тільки одно: що майже всі вони показують дійсних людей, котрих я колись знав, дійсні факти, на котрі я дивився або про котрі чув від свідків, малюють краєвиди тих закутків нашого краю, котрі я, як то кажуть, перемiряв власними ногами. В такім розумінню — всі вони частки моєї автобіографії". Одначе ступінь згаданої в листі Франка автобіографічности його оповідань (і так само віршів) можна докладніше зясувати тільки на підставі його листування, його власних спогадів і спогадів учасників і свідків його праці.

До друкованих уже спогадів самого Франка долучується ще один новий його спогад про знайомих собі жидів до часу свого приходу до Львова на університетські студії. Він зберігся під ч. 448 в архіві Франка в Бібліотеці Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові з трьома іншими німецькими недрукованими статтями, призначеними для віденського часопису „Die Zeit". Заголовки чотирьох німецьких недрукованих статтей такі: „Römische Eindrücke", „Symptomatisches aus Russland", „Da steckt's!" і „Meine jüdischen Bekannten".

Із приводу відсилки статті „Римські враження" зберігся в архіві Франка такий лист редактора фейлетону часопису „Die Zeit". Відень, 27. квітня 1904. Високоповажаний Пане Докторе! Переданий нам ласкаво фейлетон „Римські враження", на жаль, не надається для нас і відсилаємо при цьому рукопис із нашою найкращою подякою. Навпаки, знамениту новелю „Хома з серцем і Хома без серця" прочитали ми від початку до кінця з великим вдоволенням і прийняли її дуже радо. Поручаємося Вам із висловом глибокого поважання — редакція фейлетону щоденника „Die Zeit". Заслан". Згадане в листі Франкове оповідання надруковано в белетристичному додатку до недільного числа часопису з 19. червня 1904 р.

У справі відсилки „Симптоматичних явищ із Росії" не зустрів я ніякої звістки, а „Нечисту справу" („Da steckt's!) відіслано з листом 11. травня 1906 р. Можливе, що відсилка останньої статтейки спричинилася до того, що Франко цілком не вислав своєї статті-згадки „Мої знайомі евреї". А що він не вислав її, на це маємо доказ у самому рукописі, що лишився незакінченим.

У своїй статті-згадці говорить Франко, що він написав її замість пропонованої йому статті про галицьке жидівство. Можливе, що деякою понукою для редакції звернутися до Франка з такою пропозицією була його статтейка „Ein Warnungssignal" (Пересторога) в ранішньому виданні ч. 253 часопису „Die Zeit" з 13. червня 1903 р. З цією статтейкою вяжеться такий лист одного з двох видавців часопису, д-ра Гайнріха Каннера: „Відень, 18. червня 1903. Вельмишановний Пане Докторе! Заки я зміг надрукувати Вашу статтю про жидівські переслідування, що грозять у Східній Галичині, уже сконфісковано наведену з „Діла" частину. Та я надрукував Вашу статтю з пропущенням цього, як запримітите. І, як чую, стаття мала вже успіх також у тутешніх колах. Дуже тішуся, що знову працюєте для нашого часопису і сподіваюся, що дуже швидко втішите нас рукописами. Також дуже мені приємно, що Ви познайомилися з моїм швагром, паном Штрогом, що, як знаю, належить до найбільших звеличників Вашого пера. З найкращим привітом Ваш прихильник Каннер".

Щодо „Перестороги" („Ein Warnungssignal") Франка, треба тут зазначити, що спонукала Франка написати її стаття в 117 ч. „Діла" з 10. червня 1903 р. п. з. „Осторога!" Автор довгої статті в „Ділі" перестерігав українське населення Галичини перед невідомими індивідуами, що крутилися серед східно-галицького селянства й міщанського населення й, не будучи українцями, ломаною українщиною намовляли темну масу до різні жидів.

Коли написана стаття-згадка Франка про його знайомих жидів із Нагуєвич, Ясениці Сільної й Дрогобича, докладно означити не можна. Але означити менше-більше час написання статті помагає згадка в ній про нове перероблене видання колишньої юнацької праці „Boa Constrictor". Вийшло воно накладом „Видавничої Спілки" в 1907 р. Переробка й друк, з огляду на масу іншої праці, вимагали якогось довшого часу. Таким робом дата написання не відбігла б далеко від дати листу зі зворотом статті Франка „Da steckt's!"

Як цінний причинок до біографії письменника, стаття Франка приносить і пару даних до вияснення його творчости. В першій мірі вона приносить споминки чи назву вчителя каліграфії з оповідання „Schön-Schreiben" він називався Мелько, а цитований у працях про Франка Вадько, згідно з самим оповіданням Франка, це перекручена назва з огляду на белетристичний твір. Цікава також указівка Франка про те, як у „Boa Constrictor" він змалював схопленого з життя жида — торговця лахами.

Та найважніше у статті-згадці Франка є його підкреслення на самому вступі головної причини, чому він узявся за неї.

Щоб дати читачам статтю-згадку Франка в доступнішому вигляді, перекладаю її з німецької мови на українську.

М. Возняк.

•

„У житті, як на довгій ниві, різне трапляється — каже українська приповідка. Людина йде поволі наперед і веде свою борозну, а камінь з-під леміша то придавлює її, то ранить, то сяя або так вражає її. Часто це сліди старої культури, давно загублених звичків, що тут вирінають. Людина поміркує про це при своїй денній роботі й іде далі. Але часом буває приємно й не без користи зібрати разом такі принагідні знахідки й думки, упорядкувати їх і поглянути на них із вищого становища, немаче з пташиного лету.

Картина того орача, що своїм лемішем вириває землі різні давні витвори, то передісторичні черепки й камінні сокири, то відламки грецької зброї, арабські монети або середньовікові панцирі й мечі, приходить мені завжди на думку, скільки разів спробую упорядкувати свої спогади про жидів із свого дитинства та зясувати собі їх ясний образ. Із культурно-історичного й народньо-психольогічного боку галицьке жидівство це такий лядний витвір, що його цілком не може

ку при вул. Шумлянського ч. 7; в год. 9. Служба Божа з проповідлю в костелі Св. Лазаря і відправа для жидів у синагозі. В 10. год. товариське зібрання в школі усіх товаришів і професорів. В 19. год. бенкет. Цей зїзд входить у рямці загальної програми львівських урочистостей п. н. „Зелені Свята у Львові", що на них урухомлять популярні поїзди з цілої Польщі. Тому учасники зїзду могтимуть користати із залізничих знижок і з усіх полекш, передбачених для прогульок і туристів, що прибудуть до Львова на Зелені Свята. Зголошення на зїзд слати на адресу: Радник Жигмонт Смерек, Львів, Ринок — Ратуш. Комітет зїзду просить також усіх товаришів подати адреси і свої і знані їм адреси інших товаришів для пересилання запрошень. Комітет поробив заходи для запевнення мешкань учасникам зїзду.

— **Страйки в Галичині.** В Калуші покинули працю робітники тартаку Зарвніцера, домагаючись 100-процентової підвишки плат, які обертаються між 15 і 45 сотиків за годину. В Коломиї застрайкували робітники, заняті при товченні каміння на дорогах і при будові міських каналів, домагаючись підвишки плат до 2.50 зол. денно. — В Кунківцях під Перемишлем страйкують робітники тартаку Ґольдмана. — У Мразниці під Бориславом вибух страйк на копальні „Зоря". — В Ниську застрайкувало 204 робітників у промислових заведеннях Френке. — В тартаку фірми Вічер в Торговисках пов. Кросно вибух окупаційний страйк з причини виповідження робітникам праці без подання причин. — В гарбарнях „Пеліс" і „Дерматаі" у Львові застрайкувало 150 осіб, домагаючись підвишки платні.

— **Фільварки на продаж.** Земське Т-во Кредитове оголосило спис великих земельних маєтків, виставлених на ліцитацію за незаплачення довгів. У списі знайшлося 1.265 маєтків, які мають продати на ліцитації в жовтні ц. р.

— **Посуха тревае дальше** і загрожує щораз більші простори неврожаєм. Найсильніше загрожені східні воєвідства, отже поліське, новгородське і частина волинського. В багатьох повітах не було ще дощу від зими, тому земля висохла та ствердла, озимина пожовкла, а яре збіже зовсім не посходило. У Сх. Галичині також не добре.

— **Літниськова історія перед судом.** Львівський купець Г. винаймив собі на літо мешкання в Бруховичах, звідки щодень виїздив до Львова задля інтересів. Раз вернувся несподівано до Брухович і застав у мешканні свою жінку в товаристві Ізидора В., безробітного приватного урядовця. Обурений купець побив палицею небажаного гостя, причому подер на ньому вбрання. Опісля розпочав розводову процедуру з жінкою, а побитий Ізидор В. заскаржив його за відшкодування і лікування в загальній сумі 482 зол. Перед кількома днями Ізидор В. процес виграв, бо суд признав йому відшкодування 330 зол.

— **Побитий градом.** Підчас бурі над березівським повітом вертався ровером із Сянока до Динова якийсь Мільчарський. Коло Обариня почало сипати градом з такою силою, що Мільчарський втратив свідомість і впав з ровера. Аж надіхав якийсь селянин, взяв зімлілого на віз і відвіз до найближчого села.

— **Краєва хроніка.** Недалеко Лисятич (Стрийщина) перевернулося авто львовянина Андр. Томашевського. Тяжко раненого Ст. Радванського забрали до шпиталю, Томашевський, що кермував автом, був легко ранений. Два інші пасажири Ром. Бригідер і Меч. Петрейко врятувалися, вискочивши з авта заздалегідь. — У Пищатинцях пов. Борщів буде отворена з днем 30. ц. м. почтова аґенція. — В Михалевичах пов. Рудки комісар скарбової контролі викрив тайний бровар, що продукував на продаж пиво. — В Ніжинцях пов. Рудки господар Федько Левицький, посварившись з братом Андрієм за маєток, пробив його ножем на смерть. — В Константинівці пов. Камінка хтось стріляв у ночі крізь вікно до хати Михайла Гренпха і вбив його на ліжку. Є це мабуть пімста в маєтковому спорі.

— **Пожежі.** У Васючині пов. Рогатин вибухла пожежа на обійсті гр.-кат. пароха о. Василя Сайкевича і перекинулася на сусідні будинки, наслідком чого згоріло 7 господарств. — В останніх часах були пожежі в Бродах, Марко-полі і Гуті Пеняцькій тогож повіту. Коло Надвірної згоріло кілька будинків з тартаку „Польська Фореста". — В Юрківцях біля Черновець (на Буковині) згоріло 10 хат. Подібна пожежа була у Василівці, де жертвою вогню стало 10 господарств.

— **З Польщі.** В Бендзіні повісився гарматчик місцевого полку артилерії з жалю до підстаршини, що не допустив його до лікаря. — На дім кс. Вілямовського напали озброєні бандити і загрозивши револьверами, зрабували 750 зол.

— **Лікар спричинив смерть пацієнтки.** У варшавськім окружнім суді відбулася розправа проти д-ра Юліяна Гурфінкля, лікаря обезпечальні в Ґродзіску, за спричинення смерти пацієнтки, яку лишив без опіки. Жертвою стала поліжниця. Покликаний до неї д-р Гурфінкель

перевів необхідну операцію і вернувся до дому. Тому що стан хорої погіршився, чоловік пацієнтки двічі кликав лікаря, але він отягався, а коли прийшов, хора жінка вже померла. Знавці рішили, що операція була того роду, що лікареві не вільно було лишити пацієнтки без опіки. Д-ра Гурфінкля засуджено на рік вязниці з припиненням виконання кари.

— **Матурист жебраком.** У варшавському городському суді для жебрацьких справ знайшлася справа Станислава Васілевського, що лежав на вулиці, викликуючи своїм виглядом милосердя і жебрав. Його арештовано і тоді показалося, що він зовсім не бідний і має з чого жити. Має дім у Тикоціні, скінчив гімназію і здав матуру. Був теж караний за ріжні провини.

— **Із заходу на схід!** В Іновроцлаві відбулося віче польських купців, промисловців і ремісників під гаслом піддержки польського стану посідання. Віче дуже замітне, бо на ньому вирішено, що міщанство в Польщі має бути тільки польське і то всюди, навіть у східних воєвідствах. І тільки про той схід ходило головно промовцям. В західних воєвідствах зачинає польським купцям і промисловцям бути за тісно. Зате на східних теренах вони надіються великих можливостей і туди рішили вони спрямувати найновішу кольонізаційну акцію. Задля цього й створили окремий „звйонзек польскі".

— **За протижидівські заворушення.** Перед окружним судом у Каліші розпочався процес 55 членів народової партії, що брала участь у протижидівських заворушеннях у Загурові пов. Конін. Покликано 130 свідків.

— **Міжнародній шаховий турнір у Москві.** Після вчорашньої рунди стан турніру такий: Капабланка 6½ точок, Ботвінік, Ляскер і Раґозін по 5, Кан і Левенфіш по 4½, Рюмін і Фльор по 4, Ліліенталь 3½ і Еліскозес 3 точки.

— **Смерть французького письменника.** У 72-ім р. життя помер член Франц. Академії Анрі Де Реньє, відомий поет, повістяр і новеліст.

— **Підпалили бібліотеку.** В Ковні згоріла в ночі велика бібліотека педагогічного інституту, що містила велику книгозбірню в ріжних европейських мовах. Вогонь повстав від підпалу. Підозрівають, що це діло протидержавних елементів. За викриття винуватців визначено грошеву нагороду.

— **Велитенське кіно.** В Москві відкрили минулої неділі кіно, обчислене на 20 тисяч видців. Кіно побудоване в „парку культури і відпочинку" і є найбільше в цілій совітській Росії.

— **Ріжні вістки.** Біля Ґрацу три школярі знайшли артилерійське стрільно із світової війни і спричинили вибух, від якого всі згинули. — В околиці Еривання грім убив пастуха і 50 овець.

— **З листів до Редакції.** В часописі „Діло" з 26. травня ц. р. у звіті з пресової конференції, зорганізованої У.С.С.-ом, сказано, що „між представниками преси, на жаль, не бачили ми представника „Сокільських Вістей". Виясняємо, що Редакція „Сокільських Вістей" ніякого повідомлення ані запрошення на цю анкету не дістала. На запит одного із членів Спортової Ради, чому „Сокільські Вісти" не запрошені, п. Радловський відповів, що місячників не просять хоч з другої сторони Редакції місячників „Вогні" та „Рідна Школа" були запрошені і були присутні на цій пресовій анкеті. — Остаємо з поважанням **Редакція „Сокільських Вістей".**

зрозуміти ні людина, що стоїть ізбоку, ні та, що находиться серед нього, бо кожному з них доводиться бачити іншу фізіономію й рівночасно рахуватися з іншими вартостями. Тому на ласкаве прохання видавця цього часопису написати статтю про галицьких жидів я й відповів, що цілком не почуваюся покликаним обробити цю тему в своїй цілості, але за те радо погоджуюся змалювати свої особисті переживання й думки щодо жидів і жидівських справ як скромний знадібок до пізнання галицького жидівства. І навіть це роблю тільки тому, що у своїх оповіданнях і поезіях я дуже часто виводив жидівські типи і затягав жидівських мельодій, і зате стягнув на себе з боку деяких жидів закиди антисемітизму, а з боку деяких своїх земляків закиди фільосемітизму. На всі ці закиди мáю я тільки одно відповісти, що я тільки це й так змалював, що я бачив і пережив і як я розумів, і що я завжди старався в жидові так само як у змальованому мною українцеві, полякові, циганові бачити й малювати людину й тільки людину.

Народившися в сільській хаті й виріспи в українському селі, зберіг я із свого найраннішого дитинства небагато спогадів про жидів. Один із найранніших спогадів це сцена, як моя мати прийшла раз із села і принесла кілька жидівських пасок, які дістала від шинкарки.

— Діти, — гукнула мати до мене й до моїх братів і сестри, — дивіться, що дала мені для вас Сура.

Вона поламала сухі плящки й поділила поміж нас.

— Їджте, це жидівська „паска". Правда, люди кажуть, що в ній є кров християнських дітей, але це дурниця.

Це було перше живіше враження, що лишилося мені з мого дитинства про жидівство. Заразом була це перша звістка, яку я дістав про байку за кров. Мати сказала свою думку про це так спокійно й рішуче, що ми тільки здивовано розплющили очі, без звичайного жаху, в який, як буває, так часто попадають серед розмов про це далеко старші й більше освічені люди. Заразом дала мати найкращий доказ, що вона не вірила в байку про кров, споживаючи враз із нами принесені шматки хліба. Взагалі я запримітив, що байка про кров, правда, в українських селах загально відома — як не малаб вона бути відома, коли про неї проповідувало православне духовенство у слові й письмі вже від XII. віку! — але не зважаючи на те, селяни беруть її саме за байку й вона не викликує ні глибшої емоції, ні фанатичної ненависти, як я це не раз помітив у східно-галицьких містах. Щодо цього міщанин більше вірує; йому видається, що він знає більше від обмеженого селянина, але при тому його знання складається головно з таких віками переказуваних і принагідно також із ріжних боків підсичуваних забобонів.

Село, де я народився, це властиво тільки частина більшого села, ґрупа домів, що стоять осторонь, так звана Слобода. Там нема шинку, отже й нема ніяких жидів. Першим жидом, якого доводилося мені частіше бачити, був старий Фавель, ганделес[1]) із Дрогобича, що приходив щороку кілька разів до нашого дому купувати щетину, блам і всякі інші сирові продукти. Це був коло 50-літній худий чоловік, типовий жидівський пролетар, з приязним меланхолійним обличчям. Ми, діти, боялись його дещо, хоча він ніколи не занедбував промовити до нас ласкаво. Його довгий, вігнений ніс, його рідка-рідесенька, руда борода, його довгі, у формі корвотягу закручені „пейси" робили його в очах уродливців нашого села зразком бридоти, і так попав Фавель мабуть у приповідку: якщо дівчина не хотіла хлопця, то той, що діставав гарбуза, глузував: „Ага, вона жде на Фавля". Одначе кепкували з Фавля тільки між собою, а щоб йому особисто колись сказали щось неприязне, — поза звичайними жартами при торгуванні за ціну товару, але на них відповідав акуратно Фавель іншими й не брав їх за зле, — цього не можу собі пригадати. (Далі буде.)

[1]) Похатний крамар.

З кіна.

Кіно „Касіно" „Квітникарка з Пратеру"

Весела німецька комедія, що представляє способи реклями величезних універсальних крамниць. Такі крамниці, де тисячі осіб денно приходять оглядати виставлений крам, мусять мати своїх детективів, щоб стежили за злодіями, але часто мають теж власних „заохочувачів", які в ріжних ролях зявляються перед покупцем саме тоді, коли він починає вагатись, чи має купити якусь річ. У цій комедії детектив виведений як ідіот, що зовсім не орієнтується в гостях і служ·бовках крамниці, зате „заохочувач" це люди·на з незвичайним хистом, що не може найти доступу до свого шефа, щоб той міг звернути увагу на його талант. Такий маленький службовик закохується в дівчині з крамниці і ця звичайна історія стає причиною preріжних непорозумінь, дотепно звязаних. Прегарну ролю має мадярська оперетова артистка Рожа Барсоні, що показує свій незвичайний темперамент і талант танечниці у ріжних характеристичних танцях.

Дивогляди.

ВІДШКОДУВАННЯ ЗА 25 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

Мешканець Страсбурґа Йосиф Вендлінґ веде процес з урядом Зл. Держав. Як альзатець виемігрував він до Америки в 1909 р. Вступив він на службу до фабриканта пива Келлера у стейті Кентукі. За якийсь час у родині Келлера пропала дитина. Підозріння впало на Вендлінґа і його засудили на досмертну вязницю. У вязниці просидів Вендлінґ — 25 літ, до 1935. р., коли той, що вбив дитину признався перед смертю до вини. Вендлінґа негайно випустили. Він вернувся до Франції і вніс скаргу з претенсією до американського уряду, щоб дали йому відшкодування за те, що „за 25 літ позбавили його невинно свободи". Суд признав претенсію Вендлінґа на пів міліона франків; крім цього рідня Келлерів внесла на рахунок Вендлінґа 250.000 франків. На старість дістане невинно засуджений за всю змарновану молодість 750.000 франків

Дописи.

ЛЬВІВ-СИГНІВКА.

День Матери в кружку Р. Ш. на Сигнівці. Заходом кружка Р. Ш. на Сигнівці улаштовано в неділю 24. ц. м. „День Матери". Свято почалося промовою пані Бляники Барвінової делегата Повітового Союзу Кружків Р. Ш. у Львові. Промову прийняли зібрані гучними оплесками. Опісля відбулася дитяча вистава в двох діях „Сирота", що змальовувала відношення дитини до матери. Закінчилося свято гарним живим образом, у якому учитель веде хлопчика круглого сироту до української школи. По виставі була ще добре виголошена декламація У. Кравченко в честь матери і діяльоґ двоїх дітей, які гарно віддеклямували вірш в честь матери. Опісля мішаний дитячий хор під управою п. Мотрука відспівав з повним зрозумінням пісні: „Через балку", „Стоїть явір"; „Ой летіла горлиця", „Перепілка". Підготовою й улаштуванням цього свята займалися енергійні секретар кр. Р. Ш. п. Ткач і член виділу п. Ільківна. Свято покінчилося відспіванням національного гимну, після чого у піднесеному настрою розійшлися всі зібрані. Свято таке має велике національно-виховне значіння, зокрема у підміській громаді, якою є Сигнівка. Слід з признанням піднести, що на Сигнівці в повній гармонії працюють кружок Р. Ш. і читальня „Просвіти". **Учасник.**

ЛЬВІВЩИНА.

Радісний день у Добрянах. В дні 24. травня ц. р. пережило село Добряни, львівського повіту радісну хвилину, бо заходом комітету будови Українського Католицького Дому ім. Митрополита Андрея Шептицького, головою його голови о. Миколи Думанського, відбулося величаве посвячення угольного каменя під будову того дому в Добрянах. Посвячення доконав о. сов. Максиміліян Коверко парох Бродок, в окруженні о. Івана Дорика, пароха Хоросна й о. Миколи Думанського, місцевого завідателя. О. сов. Коверко виголосив при цьому глибокозмістовну проповідь про велике виховне значіння українських католицьких домів для виховання української нації. З нагоди отсього посвячення виголосив також посол д-р С. Біляк привіт від Української Парляментарної Репрезентації і проводу УНДО. Зазначити треба, що комітет будови названого дому зорганізував завідатель парохії щойно місяць тому, а по нинішній день зібрано вже значну частину матеріялу і приступлено до будови. Запал з яким горнуться до тої великої справи громадяни Добрян, дає запоруку, що ще в цьому біжучому році буде дім скінчений та відданий громадянам до вжитку.

ВІДГУКИ ДНЯ

Поруч Шевченка.

До живучих письменників не має Галичина набожества, до померших трохи. Від давен-давна навчилися цінити бюро і бюрко, а хто до бюра не ходить, хто працює на столі, чи — що гірше — на лавці — той не може числити на велику пошану за життя.

Бібліотек по хатах здавен-давно обмаль було, книжка валялася по шафах, коли загалом валялася, а той, що її писав — „напевно" робив це або з нудьги, або з амбіції, або з біди.

В першім випадку не було обовязку купувати його книжку, в другім також, а в третім... „і так йому нічого не поможе! Лінше пішов би на якусь посаду"..

Занадто всі між собою знаємось, щоби хтось міг бути профетою в своїй патрії.

Зате до померших письменників ставимось дещо інакше.

— „Я його особисто знав. Нераз, бувало, сидимо в „Театралці", а він приходить...

— „Це фактично був талант!.. Здавсиб нам тепер і то дуже..

— ...Обставини його загнали до гробу. Повинен був уродитися пів століття пізніше...

Перший має рацію, що знав письменника особисто, але поправді не дуже це брав собі тоді до серця. Що такий перший ліпший супроти надрадника, чи іншого надінспектора!!

Другий має рацію, що це був талант, але щодо півстоліття — сумнівне. Чи справді тепер був би нам більше придався!?

Третій має рацію, щодо обставин і гробу. Котрого з українських письменників не зганяють наші обставини там — „іже нѣсть болѣзни"?! Але, щодо півстоліття — помилковий оптимізм. Нині так само булоб, тільки в зміненій формі. Психіка середовища зміняється ще поволіше, як околиця і тому нема страху, хоч би й ще за пів століття.

Це все про кожного письменника, але може відноситися і до великого, а навіть до Франка.

Знав його неодин особисто і напевно менше тим хвалився, як знайомством з дійсним совітником консисторії, не кажучи вже про „гофрата".

Признавали йому люди талант, але сумно кивали головами: „Коли бо змарнувався!"

Обставини гнали його бігцем до гробу, а ті обставини, то таки наші люди, наші вчинки, наші погляди, наше безсвіття.

Був час, коли Франко старався на посаду — хотів стати професором університету. Чужі не квапились, наші не старалися — скінчилося на... дуже неприємних для нас документах.

Був час, коли кандидував на посла. Перепав. Це одно, що моглоб свідчити про нашу виробленість, але тоді, колиб не виходили послами інші письменники.

Франко така величина, що зблизька дуже тяжко було її оцінити. Але ствердити величину можна було і — не стверджувавши.

Двацять літ по смерти станув перед нами на весь ріст. А той ріст направду великий.

І тепер маємо клопіт з його величиною. На ній стільки відзнак, що люди розсіваються, розгублюються, тратять міру в оці.

Вхопиться хтось за одну його відзнаку, балакає ногами і кричить: „Франко атеїст!" Так само другий може вхопитися за „Мойсея" і кричати: „Рятуйте! Він віруючий!"

Товариство Письменників і Журналістів назвало себе його іменем, бо Франко є письменник і журналіст і — великий. Має з цього клопіт: є люди, що колись раділи з цього, тепер бояться вступити до Товариства.

Але малу помилку минеться і то, а зістане одна правда:

Поруч Шевченка є вже кого поставити.
І то без надуми! *Галактіон Чіпка.*

СТАНИСЛАВІВ.

Концерт у муж. гімназії. Заходом Батьківського Кружка при держ. українській муж. гімназії відбувся в мин. четвер концерт, з якого весь дохід призначений на допомогу незаможнім учням. У концерті взяли участь: пп. Л. Каратницька (сольоспів), М. Тимківна (форт. сольо) і хор „Думка". Публики небагато, що зайвий раз вказує на охлялість стан. громадянства: дуже дивно, що так мало було родичів, яким хіба дорогі їхні діти! Сам концерт не мав такого успіху, як міг мати. П. Л. Каратницька була, здається в недиспозиції, тому її спів випав слабше. п. М. Тимківна почувалася, здається, при піяні теж не добре а й „Думка" співала слабше, як звичайно. **Б. Л.**

Спорт.

ЗАГ. ЗБОРИ „ПЛАЮ".

Звичайні Загальні Збори Туристично-Краєзнавчого Товариства „Плай" у Львові відбудуться дня 2. червня ц. р. в год. 18.30 у домівці Т-ва при вул. Рутовського 22. III. зі звичайним порядком нарад. — **Виділ.**

ОКРУЖНІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ ЛЬВІВЩИНИ.

В суботу 30. попол., в неділю 31. і понеділок 1. VI. рано (Зелені Свята) відбудуться у Львові на площі С.-Б. окружні легкоатлетичні змагання. Програма: Мужчини: 100, 200, 400, 1500, 5000 м., 4 × 100 м.; олімпійська; скоки вгору вдовжінь, трискок, мети. Жінки: 60, 100, 200; 800; 4 × 75, 200 + 100 + 75 + 60, скоки вгору, вдовжінь, мети. Зголошення до 29. ц. м.

Змагання ці заповідаються дуже цікаво коли зважити, які добрі осяги були мин. неділі у „Д. У. С.".

СПОРТ У СТАНИСЛАВОВІ.

21. V. Пролом — Дрор (Коломия) 10:0 (3:0)

Мист. Б-кл. Ворота добули: Демянчук II 3, Урський 2, Керникевич 2, Зубяк 1, Кулїба й Багриновський по 1 (з карних). Суддя п. Муль добрий. Склад Пролому нормальний.

Розіграні в Коломиї мист. змагання покінчилися високою виграною Пролому, яка булаб значно вища, колиб Дрор на 23 мін. перед кінцем не був здекомплетувався і тому суддя змагання перервав. Пролом цим разом заграв дуже добре і лише Якібчук не достроївся до цілости та був слабим пунктом дружини.

Бескид виграв у себе в Надвірній із станисл. Гакоагом 3:0 в мист. Б-кл.

Прут у Делятині переміг Стшельца (Микуличин) 5:4 (4 : 2).

Бистриця (Надв.) — Світ (Монаст.) 5:3.

Адміра — Бистриця (Стан.) 5:2.

Рипне — Р. Д. Т. 1:0 (0:0). Мист. А-кл.

Погонь (Стрий) — Гірка 1:0. Мист. А-кл. Незначна виграна претендента на мистця.

Ревера — Станиславовія 4:3 (3:1). Мист. А-кл. Заслужена виграна Ревери, яка значно перевищала противника, а низький вислід слід записати на конто резерв, складу й мало амбітної гри.

24. V. Пролом — Бескид (Надвірна) 1:1 (0:0).

Мист. Б-кл. Ворота для Пролому добув Демянчук I. Змагання ті викликали серед української публики досить велике зацікавлення. Бескид виявився дружиною ще покищо доволі сирою технічно зате перевищав противника амбіцією і волею виграти. Пролом грав ті змагання занадто по приятельськи, хоч міг їх високо виграти. На будуче слід памятати, що в мист. змаганнях нема ніякого огляду. Коли Пролом грав легко й фер, то Бескид часто надуживав своєї фіз. сили, прямуючи за всяку ціну до виграної. В Проломі добре грало оборонне тріо (Андрийшин I і II та Багриновський II), яке дуже добре передержало I. половину, коли Бескид грав з вітром. Помоч (Кулїба, Зубяк, Менів) грала слабше, як звичайно особливо Кулїба деморалізував усіх непотрібним дріблінгом. Напад (Демянчук II і I, Керникевич, Урський II і Лісьовецький) завинив втрату одного пункту, бо, мючи безліч догідних позицій, не використав їх. З такою трійкою нападу і з такими стрільцями в А-кл. не буде чого шукати. Сама гра досить цікава при зміннім перевазі, виказала технічну перевагу Пролому. Суддя п. Квецінський д. добрий. **Б. Л.**

КОПАНИЙ МЯЧ ЗА КОРДОНОМ.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА. Мистецтво: Спарта — С. К. Пільзен 8:0; Простейов — Славія 1:0; ДФЦ — Колін 2:1; Моравська Славія — Теплїцер 1:0; Жіденіце — Вікторія Пільзен 2:0; Кладно — Заац 5:1; Братислава — Наход 3:0. — По недільних змаганнях мистецтва держ. ліги в Чехословаччині так добре якби покінчені. Мистцем ліги є вже остаточно Спарта, друге місце заняла Славія, третє Простейов, четверте Жіденіце. Ці чотири дружини заступатимуть ц. р. Ч. С. Р. у змаганнях за чашу середущої Европи. З ліги злітають теж чотири дружини: нім. клюб Заац, Колін, Теплїцер Ф. К. і мабуть Д. Ф. Ц. (Прага), отже всі три німецькі клюби в лізі.

АВСТРІЯ. Мистецтво. Фльорідсдорфер — Рапід 3:2; Австрія — Вієнна 2:2; Спортклюб — Ліберта́с 1:1; Вакер — Гакоаг 2:2. — Мистецтво Австрії здобула Адміра, друге місце заняла Вієнна. Гакоаг ремісовим вислідом з Вакером урятувалась від деґрадації. До нижчої кляси спадає остаточно ВАЦ.

МАДЯРЩИНА. Мистецтво. Фебус — Ференцварош 2:0; Уйпешт — Шорокшар 2:1; Терехвеш — Сегед 7:1; Бочкай — Кішпешт 4:1; III. округа — Аттіля 3:2; Шальготарян — Будай XI. 2:2. — Мистцем є Гунгарія (48 п.), 2) Уйпешт (41), 3) Ференцварош (39), 4) Фебус (36). Ці 4 дружини заступають Мадярщину у грах за чашу сер. Европи. Злітають з ліги Шальготарян, Терехвеш і Аттіля. На їх місце входять: Немцеті, мистець аматорів Будапешту і мистець аматорів провінції.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Василь Сімович: ІВАН ФРАНКО. Його життя й діяльність. З нагоди двацятьліття смерти поета (1916-1936). З 26 образками. Львів 1936. Накладом Т-ва „Просвіта“. Вид. Т-ва „Просвіта“, ч. 823 (5). Стор. 68, 8°.

Іванна Блажкевич: ІВАСЬ-ХАРАКТЕРНИК. Сценічна картина з дитячих літ Івана Франка в 3 діях. Діточа Бібліотека ч. 184. Видавництво „Світ Дитини“. Львів 1936. Стор. 24, 16°.

Олександер Лотоцький: СИМОН ПЕТЛЮРА. Накладом Комітету для вшанування 10-их роковин смерти С. Петлюри. Варшава 1936. стор. 116, 16°.

Іван Бугера: УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ. Бібліотека Лемківщини ч. 2. Накладом Видавництва „На сторожі“. Львів 1936. Стор. 68, 8°.

ЖУРНАЛИ.

НАШ СВІТ. Ілюстрований журнал літературн. мистецтва, науки. Видавництво Володимира Островського. Луцьк, квітень 1936. Рік VI, ч. 4. Зміст: Пророк: Т. Шевченко. — Б. Білевич: Христос Воскрес. — Б. Жарський: Жертва прийнята. — Гр. Луцик-Муллик: Воєвода Ведмідь-Лютий. — П. Карманський: Настрої днів. — П. Сергенко: Юнацьке життя. — Ол. Цинкаловський: Волинський Пантеон. — Федір Кіндратюк: Волинь. — В. Островський: Вогнене Око. — Свящ. Семен Гаюк: Волинські гаївки. — Теофан Лебідь: Дубно. Історія міста від найдавніших часів до 1703 р. — П. Зінченко: Великодні вірування та обряди. — І. В.: Вечорі нар. ноші. — Смішне в житті славних. — Про все потрохи. — Розвага й гумор.

ВІДРОДЖЕННЯ. Р. IX., ч. 5—6 за травень-червень 1936.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ Gminy król. stol. m. Lwowa. Lwów, 1. i 15. maja 1936. R. V. № 9 i 10.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOSCI LIGI POPIERANIA TURYSTYKI w okresie od 1. października 1935 r. do 15. kwietnia 1936 r. Warszawa, 1936. Str. 12, 1. 8°.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Lwów, kwiecień—maj 1936. R. X. № IV—V.

NASZ WYRAZ, miesięcznik literacki młodych. R. III, № 5. Kraków, maj 1936

Листування Редакції.

Вп. Б. Л., Станиславів: Прислане не могло піти через навал іншого актуального матеріялу.

Вп. Кореспондентів і Дописувачів, що урґують у справі своїх дописів, повідомляємо, що використаємо все прислане в найближчих днях.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.
ДОЛИНА:
28. V. Отаман Пісня.
29. V. Барон циганський.

Великий Театр:

Четвер, 28. V. год. 8. веч. Аб. 18. Премієра „Мізантроп“, комедія Мольєра.
Пятниця, 29. V. год. 8. веч. Аб. 17. „Крамарі слави“.
Субота, 30. V. год. 8. веч. „Лякме“, опера.
Неділя, 31. V. год. 3.30 поп. Аб. 16. Ціни найнижчі „Неоправдана година“; год. 8. веч. Виступ хору „Ехо“.

Театр Ріжнородностей:

Нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Обвинувачую тебе, мамо!“
АТЛЯНТИК: „Бригада сміливців“.
ВАНДА: „Втікачі“, „Вацусь“.
ГРАЖИНА: „Хрестоносні походи“.
КАСІНО: „Квітярка з Пратеру“.
КОПЕРНИК „Молочна дорога“ з Гар. Льойдом.
МАРУСЕНЬКА: „За гріхи“.
МІРАЖ: „Пат і Паташон як джезбендисти“, „Належу до тебе“.
МУЗА: „Бавиті“.
ПАН: „Дівча з Будапешту“.
ПАКС: „Для тебе співаю“ з Ів. Кепурою та Мартою Еґерт.
ПАЛЯС: „Рай на землі“.
РАЙ: „Циганський барон“.
СВІТ: „Циганський барон“.
СТИЛЕВЕ: „Веселе шаління“ і ревія.
ТОН: „Бездомні“ з Патом і Паташоном.
УТІХА: „Пригоди невдачника“ і ревія.
ХИМЕРА: „Біла парада“.

Фотоплястікон.

(пл. Марійська 5.)

Греція.

Закордонне радіо.

Четвер, 28. травня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт 17.30 Фортепіян і баритон, 22.10 „Жінка в льожі ч. 13“ прем. з Гр. Гарбо, **Кошиці** (259.1) 18.00 Для Закарпаття; у муз. частині: Спів. ресіталь Остапчук-Науменкової, **Прага** (470,2) 15.00 Квінтет Рейхи на дуті інстр., 17.15 Тріо, 18.00 „Іфіґенія в Авліді“ оп. Глюка, 19.30 Нар. розвага з часів повстання „Проданої нареченої“, **Париж** (1648) 11.00 Розр. концерт, 17.00 „Смерть Цезаря“ траг. Вольтера, 20.00 Нар. пісні, 21.45 Орх. концерт, **Білгород** (437,3) 17.00, 21.30 Пісоньки. 20.00 Концерт хору, **Берлін** (356,7) 14.15 Популярна музика. 17.00 Форт. твори Ліста, 19.00 Солісти, 21.00 Танк. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, **Ляйпціг** (382,2) 19.10 Солісти, 20.10 Концерт хору молоді, **Мінхен** (405,4) 17.00 Симф. тріо, 18.00 Орх. концерт, **Будапешт** (549,5) 17.30 Спів, 18.35 Скрипка, 21.35 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11.30 Популярна музика, 20.40 „Вондер-Бар“ оперетка Качер-Фаркаш-Герцеґа, **Рим** (420,8) 17.15 Вок.-інстр. концерт, 20.45 „Федора“ оп. Джордана.

Пятниця, 29. травня 1936.

Відень (506,8) 17.30 Солісти, спів, форт., 20.30 Симф. концерт, **Брно** (325,4) 17.05 Пісні Мадера, Роґера, Корнгольда, **Кошиці** (259,1) 17.40 Давні мадярські пісні, **Прага** (470.2) 17.20 Дівертесмани Ірака, 19.20 Концерт, **Париж** (1648) 16.00 Камер. музика, 20.15 „Пасіонаман“ оп. Месаджера, **Білгород** (437,3) 12.00, 19.50 Концерт, 16.00, 18.30 Пісоньки, 20.30 „Костана“ оп. Коньовича, **Берлін** (356,7) 20.30 Лянер-Штравс, розр концерт, 21.00 „Дас Наренґеріхт“ муз. ком. Гренера, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00. 16.00 Музика, 18.30 Роман. дуети Шумана, Брамса, Двожака, **Ляйпціг** (382,2) 13.15 Концерт, 18.00 Музика, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 13.15 Популярна музика. 22.30 Шубертові твори, **Будапешт** (549,5) 12.05 Симф. концерт, 17.00 Форт. ресіталь, 18.00 Сальон. музика, 19.30 „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканія, 22.40 Циг. музика, **Міляно** (368.6) 11.30 Попул. музика, 18.00 Вок. концерт, 20.40 „Іль нідо ріфато“ ком. Джіно Роки, **Рим** (420,8) 17.15 Концерт солістів, 20.40 „Ля Чіта Р ос“ оп. Пієтрія

Львівське радіо.

Четвер, 28. травня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.50, 7.40 Музика з гр. пл., 7.30 Трохи інформацій. 8.00 Для шкіл, 8.10 Для новобранців, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Муз. поранок для шк. молоді, спів, форт. 13.00 Глазунов: Великий конц. вальс, гр. пл., 13.10 Домашнє господарство, 13.15 Легка музика з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа. 16.00 „Веняминок“ опов. для дітей, 16.15 Музична легенда, з гр. пл., 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Винахідники та військо, 17.15 На зеленій левадоньці, камер. орх., 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Пісні Паоля Тостія у вик. Вит. Дзелушицького (тенор). 18.30 Радіо на вакаціях, техн. гутірка, 18.40 Туристичний інформатор, 18.45 Форт. парафрази, гр. пл. 19.00 Посвала Поділля, 19.10 Програма на завтра, 19.20 Реклям. концерт, 19.35 19.39 Спортові вістки, 19.45 Актуальна гутірка, 20.00 Музика з гр. пл., 20.15 Весна на Мазовші Шлемінська сопр., Яновський тенор, хор і орх., 20.45 Вечірній денник 20.55 Протигазово-лет. оборона, 21.00 Театр Уяви у Швайцарії „Корлеон“ Карла Фр. Віганда, 21.35 Пісні Монюшка в вик. Марії Мошицької в супр. форт., 22.00 „Ляйпціґер Пфайферштуль“ з репертуару давніх капель, 22.25 Рімський-Корсаков: „Шехерезада“ з гр. пл., 23.05 Танкова музика з гр. пл.

Пятниця, 29. травня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.50, 7.40 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.30 Програма, трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 8.10 Для новобранців. 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Для ст. дітей: „Дзвони білого озера“, „Кашуби“, пісоньки, хор, 12.40 Сальонова музика, пісоньки з гр. пл., 13.10 Домашнє господарство, 13.15 З ринку праці, 13.20 „Щось на десер“, музика з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Концерт дутої орх., 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Концерт орх., 16.45 Ломиговки, 17.00 Відчит про польську мову 17.15 Хвилина поезії, 17.20 Камер. концерт, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 „Пісня“ гр. пл., 18.30 Програмова сконька, 18.40 Суспільна хвилина, 18.45 Форт. ресіталь Ади Гофман-Електоровичевої, 19.00 „Моє перше вбивство“ веселий фейлетон, 19.10 Програма на завтра, 19.20 Рекламовий концерт, 19.35, 19.39 Спортові вістки, 19.45 „Йоахим Лелевель“ відч., 20.00 Симф. концерт; у перерві Веч. денник. Із сучасної Польщі, 22.30 Технічна скринька, 22.50 Танкова музика.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ).

Гроші.

Купно — продаж: Бельги бельг 90.03 — 89.65. Доляри американські 5.32 — 5.29, Доляри канадійські 5.30 — 5.26, Франки фр. 35.08 — 34.92, Франки шв. 172.14 — 171.30, Фльорени голяндські 360.07 — 358.35, Фунти англ. 26.36 — 26.40, Гульдени данц. 100.20 — 99.80, Кор. чеські 19.60 — 19.20, Корони данські 118.54 — 117.70, Корони норв. 133.43 — 132.40, Корони шведські 136.93—136.00., Ліри італ. 35.00 — 36.00, Марки фінл. 11.69 — 11.50, Марки нім. 137 — 134, Пезети еспан. 63.50 — 62.50, Шил. австр. 99 — 98, Марки нім. срібні 159—154.

Акції.

Банк Польський 102, 101, 102, Ліпьпоп 12.30—12.40—12.60, Стараховичі 34.

Папери.

3-прц. інвест. 1 ем. 66.50, серії 72.00, 5 проц. поз. інвест. 2. ем. 67.50, серії 73, 5 конверсійна 52.75—53, 6-прц. дол. 79, 4-прц. дол. 49.70—49.55, 7 прц. стаб. 61—60,75—62.50.

Львів, 26. V.

Заставні листи: $4^1/_2$% дол. Г. К. З. 40—42, 5% дол. Б. Г. 51—53, 4% Зл. Б. Г. 38.00—40.00, $4^1/_2$% Зол. Б. Г. 41.50—43.50, $4^1/_2$% Ком. 51.50.
Премійки: Долярівки 49—51.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 27-го травня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів

1 кг. масла десерового бльок. без опакування . . . . 1.95 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням 2.00 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет . . . . 2.00 „
1 л. молока . . . . 0.13 „
1 к. яєць . . . . 2.60—2.65 „

Тенденція на масло знижена, на яйця і на молоко вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 27. V. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3):

Кури мол. товсті без остріг І. кл. 1.15 зол.
Курята молоді товсті І. кл. 1.75 „

Приймає кури в необмеженій кількости. Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових доставців.

ОПОВІСТКИ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10